

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

17 квітня 2019 року
М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою навчання

Розробник навчально-методичних матеріалів:

доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
доцент

_____ О.О. Галус

05 березня 2019 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового
прав 05 березня 2019 року, протокол № 6.

Завідувач кафедри _____ О.М. Буханевич

05 березня 2019 року

Декан юридичного факультету

_____ С.А. Крушинський

05 березня 2019 року

Погоджено методичною радою університету 17 квітня 2019 року, протокол
№ 5.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

17 квітня 2019 року

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	4
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 4
	1.2.	Лекції	– 4
	1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	– 6
	1.4.	Самостійна робота студентів	– 12
	1.5.	Індивідуальні завдання	– 17
	1.6.	Підсумковий контроль	– 19
2.	Схема нарахування балів	–	21
3.	Рекомендовані джерела	–	22
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	28

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна	10	2	2	–	–	6	10	1	–	–	–	9
2.	Виборчий та референдний процеси в Україні	18	4	4	–	–	10	18	2	2	–	–	14
3.	Процесуальні основи роботи Верховної Ради України	12	2	2	–	–	8	12	2	–	–	–	10
4.	Процесуальна регламентація діяльності Президента України та органів виконавчої влади	10	2	2	–	–	6	10	1	–	–	–	9
5.	Конституційно – процесуальні аспекти правового статусу громадянина України	12	2	2	–	–	8	12	1	–	–	–	11
6.	Процесуальні аспекти заснування та діяльності громадських формувань	10	2	2	–	–	6	10	1	–	–	–	9
7.	Конституційне провадження	18	4	4	–	–	10	18	2	–	–	–	16
	Усього годин:	90	18	18	–	–	54	90	10	2	–	–	78

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна	2
1.1.	Поняття, предмет та метод конституційного процесуального права як галузі права.	
1.2.	Конституційно – процесуальні норми, їх особливості та класифікація.	
1.3.	Конституційно – процесуальні відносини: поняття, зміст, особливості та види.	
1.4.	Джерела конституційного процесуального права: поняття і	

1.5.	характеристика. Конституційне процесуальне право як юридична наука та навчальна дисципліна.	
2.	Виборчий та референдний процеси в Україні	4
2.1. 2.2. 2.3. 2.4.	Поняття, принципи, суб'єкти, стадії виборчого процесу в Україні. Порядок організації і проведення виборів Президента України. Порядок організації і проведення виборів народних депутатів України. Порядок організації і проведення всеукраїнського референдуму.	
3.	Процесуальні основи роботи Верховної Ради України	2
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5. 3.6.	Організація роботи Верховної Ради України. Порядок скликання та проведення сесій Верховної Ради України. Процедура формування органів Верховної Ради України. Обрання, призначення та відкликання її посадових осіб. Здійснення законодавчої процедури. Прийняття постанов та інших актів Верховною Радою України, її органами і посадовими особами. Розгляд і прийняття рішень Верховною Радою України за спеціальними процедурами. Процедура розгляду питань, пов'язаних із здійсненням Верховною Радою України та її органами контрольних функцій. Реалізація повноважень народного депутата України у Верховній Раді та її органах. Депутатський запит: процедура винесення, направлення та обговорення відповіді на запит.	
4.	Процесуальна регламентація діяльності Президента України та органів виконавчої влади	2
4.1. 4.2. 4.3. 4.4. 4.5. 4.6.	Процедури реалізації повноважень Президентом України. Підготовка питання до розгляду Президентом України. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України Порядок прийняття та офіційного оприлюднення актів Президента України та набрання ними чинності. Інститут контрасигнування. Порядок формування Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади. Підстави і порядок припинення повноважень Кабінету Міністрів України. Організація роботи Кабінету Міністрів України. Порядок формування місцевих державних адміністрацій, призначення на посади та припинення діяльності їх посадових осіб. Організаційно – процедурна діяльність місцевих державних адміністрацій.	
5.	Конституційно – процесуальні аспекти правового статусу громадянина України	2
5.1. 5.2.	Порядок вирішення питань, пов'язаних з громадянством України. Порядок подачі та розгляду звернень громадян.	
6.	Процесуальні аспекти заснування та діяльності громадських формувань	2
6.1. 6.2. 6.3. 6.4.	Поняття, види громадських формувань Порядок створення та діяльності політичних партій Підстави, порядок і правові наслідки заборони діяльності політичних партій в Україні Порядок створення та діяльності громадських організацій.	
7.	Конституційне провадження	4
7.1. 7.2. 7.3.	Організація і структура Конституційного Суду України. Порядок відкриття конституційного провадження. Процедура розгляду конституційних подань та конституційних звернень.	

8.4.	Прийняття рішень та дача висновків Конституційним Судом України.	
	Усього	18

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття, предмет та метод конституційного процесуального права як галузі права.
- 1.2. Конституційно – процесуальні норми, їх особливості та класифікація. Відмінність конституційно – процесуальних норм від інших правових норм.
- 1.3. Конституційно – процесуальні відносини: поняття, зміст, особливості та види. Підстави виникнення, зміни і припинення конституційно – процесуальних відносин.
- 1.4. Джерела конституційного процесуального права: поняття і характеристика.
- 1.5. Конституційне процесуальне право як юридична наука та навчальна дисципліна.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : юридичний процес, конституційне процесуальне право, предмет конституційного процесуального права, метод конституційного процесуального права, конституційно-процесуальна норма, конституційно-процесуальні відносини, джерело конституційного процесуального права, конституційно-процесуальний строк.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- місце конституційного процесуального права в системі права та його відмінність від інших галузей права;
- предмет та метод конституційного процесуального права як галузі права;
- сучасні тенденції розвитку конституційного процесуального права;
- поняття конституційно-процесуальної норми, її відмінності від матеріальних конституційно-правових норм;
- поняття та структура конституційно-процесуальних відносин;
- суб'єкти конституційно-процесуальних відносин;
- особливості джерел конституційно-процесуального права та проблеми їх вдосконалення;
- конституційне процесуальне право як юридична наука та навчальна дисципліна.

Семінарське заняття 2-3

Тема 2. Виборчий та референдний процеси в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття, принципи, суб'єкти, стадії виборчого процесу в Україні.
- 2.2. Порядок організації і проведення виборів Президента України.
- 2.3. Порядок організації і проведення виборів народних депутатів України.
- 2.4. Порядок організації і проведення всеукраїнського референдуму.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : виборчий процес, чергові, позачергові, повторні, проміжні вибори, виборчий округ, виборча дільниця, суб'єкти виборчого процесу, виборчий бар'єр, виборча квота, передвиборна

агітація; всеукраїнський референдум, призначення референдуму, проголошення референдуму, народна референдум на ініціатива, предмет референдуму, референдний процес.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- підстави та порядок проголошення та призначення виборів народних депутатів;
- порядок створення виборчих округів та виборчих дільниць;
- порядок створення та організація діяльності виборчих комісій;
- особливості складання та уточнення списків виборців на виборах народних депутатів;
- порядок висування кандидатів у народні депутати;
- особливості проведення передвиборної агітації;
- порядок голосування, встановлення підсумків голосування та результатів виборів народних депутатів України.;
- підстави та порядок призначення чергових, позачергових та повторних виборів Президента України;
- порядок створення виборчих округів та виборчих дільниць на виборах Президента України;
- порядок створення та організація діяльності виборчих комісій на виборах Президента України;
- відмінність між повторними виборами та повторним голосуванням;
- особливості складання та уточнення списків виборців на виборах Президента України;
- порядок висування кандидатів на пост Президента України, підстави відмови в реєстрації та скасування реєстрації кандидатів на пост Президента України;
- особливості проведення передвиборної агітації на виборах Президента України;
- порядок голосування, встановлення підсумків голосування та результатів виборів Президента України;
- порядок призначення та проголошення всеукраїнського референдуму;
- види всеукраїнських референдумів за предметом;
- обмеження щодо проведення всеукраїнського референдуму;
- стадії всеукраїнського референдуму;
- правові наслідки референдумів.

Семінарське заняття 4

Тема 3. Процесуальні основи роботи Верховної Ради України

Питання для усного опитування та дискусії

3.1. Організація роботи Верховної Ради України. Порядок скликання та проведення сесій Верховної Ради України.

3.2. Процедура формування органів Верховної Ради України. Обрання, призначення та відкликання її посадових осіб.

3.3. Здійснення законодавчої процедури. Прийняття постанов та інших актів Верховною Радою України, її органами і посадовими особами.

3.4. Розгляд і прийняття рішень Верховною Радою України за спеціальними процедурами.

3.5. Процедура розгляду питань, пов'язаних із здійсненням Верховною Радою України та її органами контрольних функцій.

3.6. Реалізація повноважень народного депутата України у Верховній Раді та її органах. Депутатський запит: процедура винесення, направлення та обговорення відповіді на запит.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : сесія, Тимчасова президія першої сесії, Голова Верховної Ради України, лічильна

комісія, регламент, порядок денний, комітет, тимчасова слідча комісія, тимчасова спеціальна комісія, спеціальна тимчасова слідча комісія, депутатська фракція, спеціальна процедура, депутатський запит, законодавчий процес, стадії законодавчого процесу, законопроект, поправка, пропозиція, альтернативний законопроект, суб'єкт законодавчої ініціативи, перше, друге та третє читання, вето Президента України, акт Верховної Ради України.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- порядок скликання та проведення першої сесії;
- порядок скликання чергових та позачергових сесій;
- порядок формування депутатських фракцій та обрання Голови Верховної Ради України;
- порядок створення комітетів та тимчасових комісій;
- процедура розгляду питань на пленарному засіданні;
- поняття спеціальних процедур та їх види;
- порядок винесення депутатських запитів;
- поняття правотворчого, нормотворчого та законодавчого процесів;
- стадії законодавчого процесу;
- поняття суб'єкта законодавчої ініціативи;
- поняття законопроекту, пропозиції та поправки;
- порядок внесення законопроектів, супровідні документи;
- порядок внесення альтернативних законопроектів;
- скорочена процедура розгляду законопроектів;
- порядок розгляду законопроекту в першому, другому та третьому читаннях та варіанти рішень за результатами кожного читання;
- порядок підписання та оприлюднення законів;
- вето Президента та процедура його подолання;
- поняття та види актів Верховної Ради України.

Семінарське заняття 5

Тема 4. Процесуальна регламентація діяльності Президента України та органів виконавчої влади

- 4.1. Процедури реалізації повноважень Президентом України. Підготовка питання до розгляду Президентом України. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України.
- 4.2. Порядок прийняття та офіційного оприлюднення актів Президента України та набрання ними чинності. Інститут контрасигнування.
- 4.3. Порядок формування Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади.
- 4.4. Підстави і порядок припинення повноважень Кабінету Міністрів України.
- 4.5. Організація роботи Кабінету Міністрів України.
- 4.6. Порядок формування місцевих державних адміністрацій, призначення на посади та припинення діяльності їх посадових осіб.
- 4.7. Організаційно – процедурна діяльність місцевих державних адміністрацій.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: глава держави, апарат Президента України, Офіс Президента України, проект акта Президента України, указ, розпорядження, контрасигнування, імпічмент, центральний орган виконавчої влади, місцева державна адміністрація.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- - структура апарату Президента України;

- структура Офісу Президента України;
- порядок формування, склад та організація діяльності Ради національної безпеки та оборони України;
- суб'єкти внесення проектів актів Президента;
- поняття та ознаки указів та розпоряджень Президента України;
- порядок контрасигнування актів Президента України;
- процедура усунення Президента України з поста (імпічмент);
- порядок формування та структура Кабінету Міністрів України;
- організація роботи Кабінету Міністрів України;
- порядок формування та організація роботи центральних органів виконавчої влади;
- порядок формування та організація роботи місцевих державних адміністрацій.

Семінарське заняття 6

Тема 5. Конституційно – процесуальні аспекти правового статусу громадянина України

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Порядок вирішення питань, пов'язаних з громадянством України.
- 5.2. Порядок подачі та розгляду звернень громадян.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: громадянство, Комісія при Президентові України з питань громадянства, звернення громадян.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- процедура прийняття, оформлення набуття та припинення громадянства України;
- порядок подачі та розгляду звернень громадян.

Семінарське заняття 7

Тема 6. Процесуальні аспекти заснування та діяльності громадських формувань

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Поняття, види громадських формувань
- 6.2. Порядок створення та діяльності політичних партій
- 6.3. Підстави, порядок і правові наслідки заборони діяльності політичних партій в Україні
- 6.4. Порядок створення та діяльності громадських організацій.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: об'єднання громадян, громадське формування, політична партія, заборона політичної партії, реєстрація політичної партії, статут політичної партії, місцева організація політичної партії, громадська організація, реєстрація громадської організації, повідомлення про заснування громадської організації.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- обмеження щодо створення та діяльності політичних партій;
- порядок заборони політичної партії;
- припинення громадсько\ організації.

Семінарське заняття 8-9

Тема 7. Конституційне провадження

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Організація і структура Конституційного Суду України.
- 7.2. Порядок відкриття конституційного провадження.
- 7.3. Процедура розгляду конституційних подань, конституційних звернень та конституційних скарг.
- 7.4. Прийняття рішень та дача висновків Конституційним Судом України.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конституційне звернення, конституційне подання, конституційна скарга, колегія суддів Конституційного Суду України, Велика палата, Сенат, засідання, пленарне засідання, суддя-доповідач, рішення, висновок.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- порядок обрання та призначення суддів Конституційного Суду України;
- порядок обрання Голови Конституційного Суду України;
- порядок внесення конституційних подань, конституційних звернень та конституційних скарг;
- порядок відкриття конституційного провадження;
- етапи розгляду конституційних подань, конституційних звернень та конституційних скарг;
- порядок прийняття рішень та дача висновків Конституційним Судом України.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна

Завдання 1. Визначте, чи охоплюються предметом конституційного процесуального права відносини, що виникають:

- а) в процесі формування державності;
- б) в процесі реалізації прав і свобод громадян;
- в) з приводу формування об'єднань громадян;
- г) з приводу формування господарських товариств.

Завдання 2. Охарактеризуйте предмет та метод правового регулювання наступних галузей права.

Галузь права	Предмет	Метод
Конституційне процесуальне право		
Конституційне право		
Адміністративне право		
Цивільне право		
Кримінальне право		

Питання для самоконтролю

1. Яка відмінність між матеріальними та процесуальними нормами?
2. Які є види юридичного процесу?
3. Що регулює предмет конституційно-процесуального права?
4. Яка існує класифікація конституційно-процесуальних норм?
5. Чи можлива аналогія в конституційному процесі?
6. В чому особливість джерел конституційно-процесуального?

Тема 2. Виборчий та референдний процеси в Україні

Завдання 1. Вирішіть задачу. Центральна виборча комісія відмовилась зареєструвати як кандидата у народні депутати від виборчого списку партії гр-на Н. з мотивів, що він займає посаду сільського голови, а чинне виборче законодавство виключає можливість бути одночасно депутатами двох представницьких органів.

Чи законне це рішення?

Завдання 2. Вирішіть задачу. Центральна виборча комісія за 9 днів до виборів вирішила скасувати реєстрацію всіх кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії А., мотивуючи тим, що дана політична партія значно перевищила встановлені законом розміри власного виборчого фонду.

Чи відповідає закону це рішення?

Завдання 3. Складіть позовну заяву про уточнення списку виборців, позовну заяву щодо рішень, дій чи бездіяльності виборчої комісії (відповідно до статей 172, 173 Кодексу адміністративного судочинства України)

Питання для самоконтролю

1. Які є види виборчих систем?
2. Якими нормативно-правовими актами регулюється порядок проведення виборів в Україні?
3. Які можна виділити критерії класифікації виборів?
4. Перерахуйте принципи виборчого процесу.
5. В чому полягає підготовча стадія виборчого процесу?
6. Як призначаються вибори?
7. В чому полягає різниця між повторними виборами та повторним голосуванням?
8. У яких випадках повертається грошова застава?
9. Які підстави для скасування реєстрації кандидата на пост Президента України?
10. В чому полягає різниця у правовому статусі офіційних спостерігачів від кандидатів на пост Президента України та офіційних спостерігачів від міжнародних організацій?
11. Хто визнає голосування на виборчій дільниці недійсним?
12. Назвіть види виборів народних депутатів України?
13. Що таке виборча квота?
14. Назвіть види виборчих дільниць?
15. Чи є обмеження щодо розміру виборчого фонду політичної партії.
16. Хто організовує проведення всеукраїнського референдуму?
17. Скільки необхідно підписів громадян для призначення всеукраїнського референдуму?
18. Яка особливість рішень, прийнятих на референдумі?
19. Коли референдум вважається таким, що відбувся?
20. З якого моменту вступає в силу рішення, прийняте на референдумі?

Тема 3. Процесуальні основи роботи Верховної Ради України

Завдання 1. Визначте співвідношення понять „правотворчість”, „нормотворчість” і „законотворчість”.

Завдання 2. Вирішіть задачу. Перша сесія Верховної Ради України нового скликання, яка розпочала свою роботу 12 грудня 2017 року, протягом майже двох місяців не могла обрати

Голову Верховної Ради. При цьому частина депутатів наполягала на тому, щоб голосування по кандидатурах Голови Верховної Ради, його першого заступника і заступника проводилось одним бюлетенем, куди б були внесені всі три заздалегідь погоджені кандидатури.

Чи відповідали ці пропозиції вимогам регламенту Верховної Ради?

Завдання 3. Вирішіть задачу. Деякі політики та юристи висловлювали думку про те, що Президент України може розпустити Верховну Раду, якщо вона протягом тривалого часу не зможе сформувати свої керівні органи.

Чи відповідають закону ці пропозиції?

Завдання 4. Вирішіть задачу. Заступник Голови Верховної Ради України, який вів засідання, коментуючи виступи деяких депутатів, стверджував, що їх позиція є хибною, суперечить інтересам України та її народу.

Які порушення регламенту допущені з його боку?

В яких випадках Голова Верховної Ради чи його заступник, який веде засідання, може коментувати виступи депутатів?

Завдання 5. Вирішіть задачу. На деяких засіданнях Верховної Ради України частина депутатів, будучи присутньою у залі засідань, не реєструється. У зв'язку з цим Верховна Рада не може розпочати обговорення через відсутність кворуму. Свої дії депутати пояснюють тим, що вони не згодні з рішенням, які Верховна Рада прийняла напередодні, або заперечують проти включення до порядку денного окремих питань.

Наскільки законною є така позиція? Які заходи впливу може бути вжито до цих депутатів?

Завдання 6. Вирішіть задачу. Під час обговорення Верховною Радою України питання про дострокове звільнення з посади Голови Верховної Ради, один з депутатів запропонував винести його на поіменне голосування.

Чи є правомірною ця пропозиція? Яким у даному разі має бути порядок голосування?

Завдання 7. Вирішіть задачу. Під час виступу одного з депутатів головуєчій декілька разів переривав його через відхилення від теми обговорення і вживання депутатом непристойних виразів. Коли він нагадав про те, що час для виступу вичерпано, депутат зажадав продовжити цей час, мотивуючи свою вимогу тим, що йому заважали виступати як головуєчій, так і деякі депутатські групи, які шуміли і сканували «Ганьба!»

Чи є обґрунтованими заперечення депутата?

Які заходи впливу можна застосувати за порушення порядку на засіданні Верховної Ради?

Завдання 8. Вирішіть задачу. Одна з постанов Верховної Ради України з важливого питання державного життя була прийнята більшістю 226 голосів. Проте наступного дня перевіркою, проведеною за наполяганням окремих депутатів, було встановлено, що 3 депутати, які проголосували «за», в день, коли відбувалося голосування, перебували у закордонному відрядженні, а за них проголосували їх колеги, яким вони залишили свої картки.

Які заходи у зв'язку з цим можуть бути вжиті?

Завдання 9. Вирішіть задачу. Депутат Верховної Ради України звернувся з двома депутатськими запитами одночасно: до Міністра юстиції та до Генерального прокурора. Відповіді, надіслані Секретаріатом Верховної Ради цим посадовим особам, були отримані відповідно через місяць і через півтора місяці. Не погоджуючись з їх змістом, депутат зажадав оголосити їх на засіданні Верховної Ради і надати йому слово для заперечень. Головуючий відмовив у цьому, посилаючись на перевантаження порядку денного іншими питаннями.

Які порушення Регламенту були допущені в цьому випадку?

Завдання 10. Вирішіть задачу. Генеральний прокурор України звернувся з поданням до Верховної Ради про дачу згоди на притягнення до кримінальної відповідальності депутата А. за вчинення службових злочинів. Обговорення цього питання відбулося у відсутності А., який не повернувся з відрядження і залишився проживати в одній з зарубіжних країн. За притягнення до кримінальної відповідальності проголосувало 280 депутатів з 450.

Які в цьому разі допущено порушення процедури?

Завдання 11. Вирішіть задачу. Верховна Рада України в останній місяць своїх повноважень прийняла у другому читанні закон, що стосувався регулювання деяких питань податкових відносин. Перешкодою для прийняття закону у третьому читанні послужило неоднакове тлумачення різними депутатськими групами уже проголосованих статей Закону.

Як повинно бути вирішено це процедурне питання?

Завдання 12. Вирішіть задачу. Кабінет Міністрів України в порядку законодавчої ініціативи вніс до Верховної Ради законопроект з питань регулювання земельних відносин. Законопроект був включений до порядку денного сесії, після чого уряд пішов у відставку, у зв'язку з прийняттям Верховною Радою резолюції недовіри.

Як повинен бути організований розгляд цього законопроекту?

Завдання 13. Вирішіть задачу. За схвалення законопроекту в першому читанні проголосувало 210 депутатів Верховної Ради України з 413 присутніх на пленарному засіданні.

Чи може вважатись законопроект прийнятим у першому читанні?

Завдання 14. Вирішіть задачу. 15 народних депутатів України внесли до Верховної Ради законопроект про внесення змін і доповнень до статті 10 Конституції України.

Чи може бути цей законопроект прийнятий до розгляду?

Завдання 15. Вирішіть задачу. Після закінчення обговорення законопроекту у першому читанні група народних депутатів України запропонувала прийняти його у цілому, мотивуючи це відсутністю будь-яких зауважень.

Висловіть свою думку щодо цієї пропозиції.

Завдання 16. Вирішіть задачу. Під час розгляду Верховною Радою законопроекту у третьому читанні окремі депутати внесли до нього доповнення і поправки. У зв'язку з цим головуючий заявив, що третє читання проводиться лише для внесення редакційних правок, узгодження структурних частин законопроекту, а також його змісту з іншими законами.

Чи можна з цим погодитись?

Завдання 17. Вирішіть задачу. Президент України, використовуючи право відкладального вето, повернув закон, прийнятий Верховною Радою України, на повторний розгляд. Верховна Рада погодилась з пропозиціями Президента по двох статтях і прийняла їх у запропонованій ним редакції, а інші пропозиції відхилила кваліфікованою більшістю голосів. Не погодившись з цим, Президент знову повернув закон для повторного розгляду.

Чи відповідають закону ці дії Президента?

Питання для самоконтролю

- Що означає поняття “ad hoc”?
- Хто відкриває першу сесію новообраної Верховної Ради України?
- Коли проводиться поіменне голосування?
- З якою метою парламентом створюється тимчасова слідча комісія?
- На який термін обирається суддя Верховною Радою України?
- Хто має право виступити з ініціативою про порушення процедури імпичменту?
- Кому належить право законодавчої ініціативи?
- Яка відмінність між поправкою і пропозицією?
- В чому полягає суть трьох читань у Верховній Раді України?
- Протягом якого терміну Президент України має підписати прийнятий закон?
- Які рішення може прийняти Верховна Рада України за наслідками відкладального вето Президента України?
- Які є винятки щодо набрання чинності законами України? Що означає поняття “ad hoc”?
- Хто відкриває першу сесію новообраної Верховної Ради України?
- Коли проводиться поіменне голосування?
- З якою метою парламентом створюється тимчасова слідча комісія?
- На який термін обирається суддя Верховною Радою України?
- Хто має право виступити з ініціативою про порушення процедури імпичменту?
- Кому належить право законодавчої ініціативи?
- Яка відмінність між поправкою і пропозицією?
- В чому полягає суть трьох читань у Верховній Раді України?
- Протягом якого терміну Президент України має підписати прийнятий закон?

- Які рішення може прийняти Верховна Рада України за наслідками відкладального вето Президента України?
- Які є винятки щодо набрання чинності законами України?

Тема 4. Процесуальна регламентація діяльності Президента України та органів виконавчої влади

Завдання 1. Дайте визначення інституту контрасигнування.

Завдання 2. Зобразіть схематично процедуру імпічменту Президента України.

Питання для самоконтролю

1. Хто має право готувати проекти актів Президента України?
2. Коли акти Президента України вступають в законну силу?
3. За яких умов припиняються повноваження Кабінету Міністрів України?
4. В якому разі Верховна Рада України може ставити питання про недовіру Уряду?
5. Хто призначає голів облдержадміністрацій?
6. Які нормативно-правові акти мають право видавати голови місцевих державних адміністрацій? Хто має право готувати проекти актів Президента України?
7. Коли акти Президента України вступають в законну силу?
8. За яких умов припиняються повноваження Кабінету Міністрів України?
9. В якому разі Верховна Рада України може ставити питання про недовіру Уряду?
10. Хто призначає голів облдержадміністрацій?
11. Які нормативно-правові акти мають право видавати голови місцевих державних адміністрацій?

Тема 5. Конституційно – процесуальні аспекти правового статусу громадянина України

Завдання 1. Адміністративна процедура.

Завдання 2. Складіть заяву, пропозицію або скаргу відповідно до закону України „Про звернення громадян”.

Питання для самоконтролю

- 1) Куди подаються документи для оформлення громадянства України?
- 2) Який термін виконання рішень з питань громадянства?
- 3) Які є види звернень громадян?
- 4) Чи підлягають розгляду анонімні звернення громадян?

Тема 6. Засади заснування та діяльності громадських формувань

Завдання 1. Визначте порядок створення і діяльності громадських об'єднань, їх легалізація та реєстрація.

Завдання 2. Перерахуйте обмеження щодо створення і діяльності політичних партій та громадських організацій.

Завдання 3. Охарактеризуйте процедуру притягнення до відповідальності об'єднань громадян та порядок припинення їх діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Яка різниця між реєстрацією і легалізацією об'єднань громадян?
2. Які органи уповноважені приймати рішення про реєстрацію політичних партій?
3. Які підстави відмови у реєстрації політичних партій?
4. Які є обмеження щодо діяльності політичних партій в Україні?
5. Хто не може бути засновником громадської організації?
6. Який порядок припинення діяльності об'єднань громадян?

Тема 7. Конституційне провадження

Завдання 1. Складіть проект конституційного подання, конституційного звернення, конституційної скарги.

Завдання 2. Проаналізуйте порядок виконання рішень і висновків Конституційного Суду України.

Питання для самоконтролю

1. З ким погоджує Президент України кандидатуру на посаду судді Конституційного Суду України?
2. Хто вважається обраним на посаду судді конституційного Суду України?
3. Яка відмінність між конституційним поданням, конституційним зверненням та конституційною скаргою?
4. Яка роль судді-доповідача у конституційному провадженні?
5. Коли є повноважним пленарне засідання Великої палати Конституційного Суду України?
6. Коли рішення Конституційного Суду України вступає в силу?

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refero* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Темі рефератів-оглядів

1. Санкції в конституційному процесуальному праві України.
2. Докази в конституційному процесуальному праві.
3. Вибори як процес формування представницьких органів та обрання посадових осіб.
4. Поняття, принципи та суб'єкти виборчого процесу.
5. Загальна характеристика стадій виборчого процесу.
6. Порядок оскарження рішень, дій та бездіяльності виборчих комісій в період виборчої кампанії.
7. Порядок реалізації громадянами України виборчого права.
8. Порядок ведення передвиборної агітації в Україні.
9. Обмеження щодо ведення передвиборної агітації в Україні.

10. Процедура вступу на посаду та дострокового припинення повноважень Президента України.
11. Процедури реалізації повноважень Президентом України.
12. Порядок прийняття та офіційного оприлюднення актів Президента України та набрання ними чинності.
13. Інститут контрасигнування.
14. Процедура встановлення неможливості виконання Президентом України своїх повноважень.
15. Порядок формування Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади.
16. Підстави і порядок припинення повноважень Кабінету Міністрів України.
17. Організація роботи Кабінету Міністрів України.
18. Порядок прийняття нормативно – правових актів Кабінетом Міністрів України та їх офіційне оприлюднення.
19. Порядок формування місцевих державних адміністрацій, призначення на посади та припинення діяльності їх посадових осіб.
20. Порядок і процедура вирішення питань, пов'язаних з проведенням конституційної реформи, внесення змін до Конституції України.
21. Конституційний процес: поняття та стадії.
22. Процедура підготовки, подання та розгляду законопроекту про внесення змін до Конституції України.
23. Порядок створення і діяльності об'єднань громадян, їх легалізація та реєстрація.
24. Обмеження щодо створення і діяльності політичних партій та громадських організацій.
25. Процедура відмови у реєстрації політичних партій та громадських організацій. Порядок вирішення спірних питань, пов'язаних із створенням і діяльністю об'єднань громадян.
26. Діяльність об'єднань громадян по реалізації прав і свобод та законних інтересів громадян.
27. Процедура притягнення до відповідальності об'єднань громадян та порядок припинення їх діяльності.
28. Конституційна відповідальність: поняття, види, підстави застосування.
29. Процедура розгляду питань про конституційну відповідальність та порядок її застосування.
30. Особливості розгляду питань про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.
31. Процедура усунення з поста Президента України.
32. Процедури відповідальності Кабінету Міністрів України.
33. Порядок дострокового припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим та зупинення дії її нормативно – правових актів.
34. Порядок скасування, зупинення, відміни рішень та актів в конституційному процесуальному праві України.
35. Відповідальність за порушення законодавства про референдуми.
36. Конституційно – правова відповідальність за порушення виборчого законодавства.
37. Відповідальність за порушення законодавства про об'єднання громадян.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття, предмет та метод конституційного процесуального права як галузі права.
2. Конституційно – процесуальні норми, їх особливості та класифікація.
3. Відмінність конституційно – процесуальних норм від інших правових норм.
4. Конституційно – процесуальні відносини: поняття, зміст, особливості та види.
5. Підстави виникнення, зміни і припинення конституційно – процесуальних відносин.
6. Джерела конституційного процесуального права: поняття і характеристика.

7. Конституційне процесуальне право як юридична наука. Методологія науки.
8. Конституційне процесуальне право як навчальна дисципліна.
9. Загальна характеристика виборчого процесу в Україні.
10. Поняття, принципи, суб'єкти, стадії виборчого процесу в Україні.
11. Правове регулювання порядку проведення виборів в Україні.
12. Організаційно – правові заходи по підготовці і проведенню виборів народних депутатів України.
13. Порядок висування та реєстрації кандидатів у народні депутати України.
14. Організація голосування, підрахунок голосів виборців, встановлення підсумків голосування та встановлення результатів виборів народних депутатів України.
15. Організаційно – правові заходи по підготовці виборів Президента України.
16. Порядок висування та реєстрації кандидатів на пост Президента України.
17. Порядок проведення передвиборної агітації.
18. Порядок проведення голосування в день виборів, підрахунку голосів виборців та встановлення підсумків голосування і результатів виборів Президента України.
19. Поняття та загальні засади референдного процесу в Україні.
20. Основні стадії організації і проведення всеукраїнського референдуму.
21. Порядок скликання та проведення сесій Верховної Ради України.
22. Процедура формування органів Верховної Ради України. Обрання, призначення та відкликання її посадових осіб.
23. Розгляд і прийняття рішень Верховною Радою України за спеціальними процедурами.
24. Процедура розгляду питань, пов'язаних із здійсненням Верховною Радою України та її органами контрольних функцій.
25. Реалізація повноважень народного депутата України у Верховній Раді та її органах.
26. Депутатський запит: процедура винесення, направлення та обговорення відповіді на запит.
27. Поняття законодавчого процесу і його стадії.
28. Порядок здійснення законодавчої процедури. Підготовка законопроектів та їх експертиза.
29. Внесення законодавчих пропозицій, законопроектів та поправок, їх експертиза і обговорення.
30. Розгляд законодавчих пропозицій, законопроектів та поправок. Прийняття законодавчих пропозицій, законів, поправок.
31. Процедура підписання законів та їх оприлюднення.
32. Прийняття постанов та інших актів Верховною Радою України, її органами і посадовими особами.
33. Порядок і процедура вирішення питань, пов'язаних з проведенням конституційної реформи, внесення змін до Конституції України.
34. Поняття та стадії конституційного процесу.
35. Процедури реалізації повноважень Президентом України.
36. Підготовка питання до розгляду Президентом України.
37. Порядок прийняття та офіційного оприлюднення актів Президента України та набрання ними чинності.
38. Інститут контрасигнування.
39. Порядок формування Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади.
40. Підстави і порядок припинення повноважень Кабінету Міністрів України.
41. Організація роботи Кабінету Міністрів України.
42. Порядок формування місцевих державних адміністрацій, призначення на посади та припинення діяльності їх посадових осіб.
43. Організаційно – процедурна діяльність місцевих державних адміністрацій.
44. Порядок вирішення питань, пов'язаних з громадянством України (набуття, припинення громадянства, скасування рішень про набуття громадянства України).
45. Порядок подачі пропозицій, заяв і скарг громадян. Вимоги до звернення.

46. Процедура розгляду пропозицій, заяв і скарг. Строки розгляду.
47. Прийняття рішення по зверненнях громадян та доведення їх до громадянина. Оскарження прийнятого рішення. Діловодство щодо звернень громадян.
48. Порядок створення і діяльності об'єднань громадян, їх легалізація та реєстрація.
49. Обмеження щодо створення і діяльності політичних партій та громадських організацій.
50. Процедура відмови у реєстрації політичних партій та громадських організацій.
51. Порядок вирішення спірних питань, пов'язаних із створенням і діяльністю об'єднань громадян.
52. Діяльність об'єднань громадян по реалізації прав і свобод та законних інтересів громадян.
53. Процедура притягнення до відповідальності об'єднань громадян та порядок припинення їх діяльності.
54. Організація і структура Конституційного Суду України.
55. Порядок відкриття конституційного провадження.
56. Конституційна скарга.
57. Процедура розгляду конституційних подань, конституційних звернень та конституційних скарг.
58. Прийняття рішень та дача висновків Конституційним Судом України.

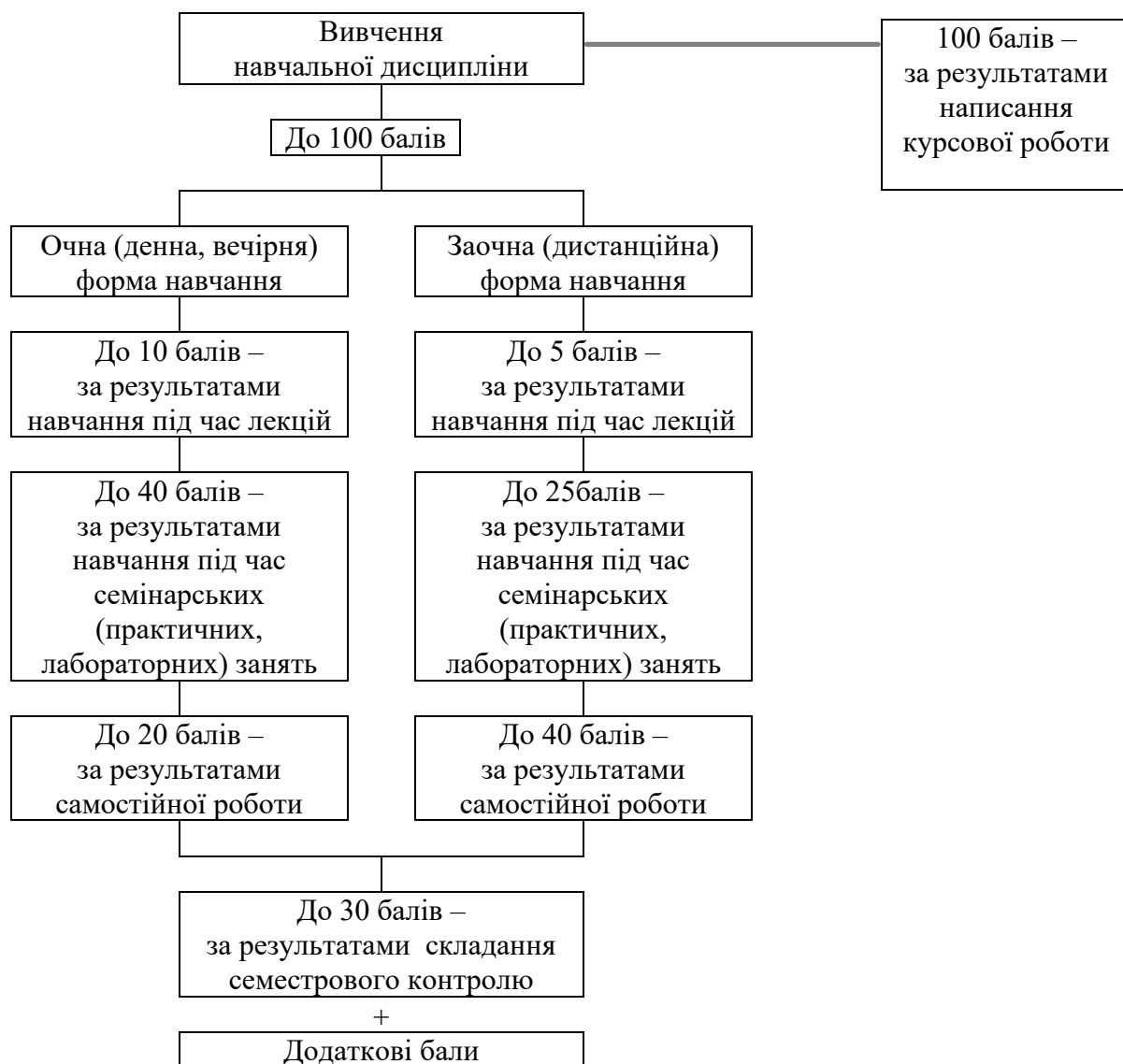
1.6.2. Приклад залікового білету

1. **1.** Найбільш повно предмет конституційного процесуального права України можна визначити як:
  - а) найбільш важливі суспільні відносини у політичній та інших сферах суспільного і державного ладу;
  - б) суспільні відносини, пов'язані із реалізацією матеріальних конституційно-правових норм;
  - в) суспільні відносини, пов'язані із реалізацією особистих немайнових прав громадян України;
  - г) найбільш важливі аспекти процесуальної діяльності Верховної Ради України;
  - д) сукупність процесуальних норм, що регулюють діяльності Конституційного Суду України.

....

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 лекцій за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,6	6,7	7,8	8,9	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 18 лютого 2019 року, протокол № 8).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	8 тем	Номер теми							Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	3	2	1	1	1	3	12
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	8							8
	Усього балів								20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1. Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бисага Ю. М., Гомонай В. В., Чечерський В. І Конституційно-процесуальне право України. Ужгород : Ліра, 2008. 307 с.
3. Лисенков С. Л. Основи конституційного процесуального права. Навчальний посібник. К.: «Юрисконсульт», 2007. 270 с.
4. Перепелюк В. Г. Конституційні процедури. Державно – процесуальне право: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2004. 350 с.
5. Погорілко В. Ф. Конституційне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т. / Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л.; за ред. В.Ф. Погорілка. Т. 1. К.: ТОВ „Видавництво „Юридична думка”, 2006. 544 с.
6. Совгіря О. В. Конституційно-процесуальне право України: навч. посібник К. : Юрінком Інтер, 2010. 536с.
7. Спінчевська О.М. Конституційний юрисдикційний процес в Україні: сучасний стан та перспективи удосконалення. К.: КНТ, 2022. 246 с.

Тема 2 . Виборчий та референдний процеси в Україні

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6.07.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
3. Виборчий кодекс України від 19.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20>
4. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26.01.2021 № 1135-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>
5. Про Державний реєстр виборців: Закон України від 22.02.2007 № 698-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16#Text>
6. Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30.06.2004 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-15#Text>

7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 57 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про всеукраїнський референдум» від 26 квітня 2018 р. № 4-р/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-18#Text>
8. Бакумов О. С. Конституційне право громадян України на участь у виборах і референдумах та проблеми його реалізації : монографія. Х. : Право, 2015. 248 с.
9. Виборче право України: навч. посібник / за ред. В.Ф. Погорілка, М.І. Ставнійчук / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. К. : Парламентське видавництво, 2003. 383с.
10. Галус О.О., Рижук І.В., Бригінець О.О. Впровадження принципу гендерної рівності в бюджетному процесі та при формуванні органів публічної влади в межах антикорупційної політики. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2021. № 3(95). С.141-153. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/issue/view/64/83>
11. Галус О.О. *Форми безпосереднього народовладдя в Україні: монографія; наук. ред. Г. О. Мурашин. Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2013. 214 с.*
12. Конституційне право України. Академічний курс: підручник: У 2 т. / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Т.2. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 800 с.
13. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: проблеми теорії і практики / за заг. ред. В.Ф.Погорілка. К.: Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2001. 356 с.
14. Погорілко В. Ф. Референдне право України: навч. посіб. для студ. ВНЗ / В.Ф. Погорілко, В.Л. Федоренко / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького; Київський ун-т права НАН України. К. : Ліра-К, 2006. 364 с.
15. Публічна влада в Україні : проблемні аспекти та шляхи вдосконалення : колективна монографія. // Колектив авторів : д.ю.н., доцент О. М. Буханевич (§ 1.2), к.ю.н., доцент А. М. Івановська (§ 1.4.), к.ю.н., доцент І. Л. Литвиненко (§ 2.1., § 2.3.), к.ю.н., доцент І. П. Сторожук (§ 2.4), к.ю.н., доцент О. О. Галус (§ 3.1., § 3.2.), к.ю.н. І. В. Рижук (§ 1.1., § 1.3.), ст. викладач А. М. Токар (§ 1.3., § 2.2.), ст. викладач М. З. Берцюх (§ 2.5.) / за заг. ред. доктора юридичних наук, доцента Буханевича О. М. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 420 с.

Тема 3. Процесуальні основи роботи Верховної Ради України

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4.04.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
3. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпичмент): Закон України від 10.09.2019 № 39-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20#Text>
4. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>
5. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
6. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>
7. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019 № 400-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>
8. Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів: Указ Президента України від 21.05.2019 № 303/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303/2019#Text>

9. Рішення Конституційного Суду України від 13 травня 1997 року (у справі щодо несумісності депутатського мандата). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-97#Text>
10. Рішення Конституційного Суду України від 7 липня 1998 року (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-98#Text>
11. Рішення Конституційного Суду України від 17.09.2008 № 16-рп/2008 (справа про коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-08#Text>
12. Рішення Конституційного суду України від 20.06.2019 № 6-п/2019 у справі за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України „Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів“). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-19#Text>
13. Бригінець О.О., Галус О.О., Рижук І.В. Вирішення проблем правового регулювання окремих стадій законодавчого процесу в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Дідоренка*. 2021. № 4 (96). С. 35-45. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/1430/1303>
14. Конституційне право України. Академічний курс: підручник: У 2 т. / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Т.2. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 800 с.
15. Олуйко В. М. Парламентське право України: Проблеми теорії та практики / Верховна Рада України; Хмельницький ін-т регіонального управління та права. К. : Юрінком Інтер, 2004. 216 с.
16. Органи державної влади в Україні: структура, функції і тенденції розвитку: навч. посібник / Нижник Н. Р., Дубенко С. Д., Плахотнюк Н. Г. та ін. / Київський регіональний центр Академії правових наук України, Кафедра держ. управління і менеджменту Української академії держ. управління при Президентові України, Кафедра держ. управління Івано-Франківського національного технічного ун-ту нафти і газу / Н.Р. Нижник (заг.ред.). К. : ЗАТ "НІЧЛАВА", 2003. 284 с.
17. Парламентське право України: навч. посіб. / Ярмиш О. Н., Марцеляк О. В., Коломієць Ю. М. / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Х. : ХНУВС, 2007. 498с.
18. Погорілко В. Ф., Кривенко Л. Т., Григорук Н. Г., Батанов О. В. Авер'янов В. Б. Органи державної влади України / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / В.Ф. Погорілко (ред.). К., 2002. 592 с.
19. Публічна влада в Україні : проблемні аспекти та шляхи вдосконалення : колективна монографія. // Колектив авторів : д.ю.н., доцент О. М. Буханевич (§ 1.2), к.ю.н., доцент А. М. Івановська (§ 1.4.), к.ю.н., доцент І. Л. Литвиненко (§ 2.1., § 2.3.), к.ю.н., доцент І. П. Сторожук (§ 2.4), к.ю.н., доцент О. О. Галус (§ 3.1., § 3.2.), к.ю.н. І. В. Рижук (§ 1.1., § 1.3.), ст. викладач А. М. Токар (§ 1.3., § 2.2.), ст. викладач М. З. Берцюх (§ 2.5.) / за заг. ред. доктора юридичних наук, доцента Буханевича О. М. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 420 с.
20. Ющик О.І. Теоретичні основи законодавчого процесу: монографія. К.: Парламентське вид-во, 2004. 519 с.

Тема 4. Процесуальна регламентація діяльності Президента України та органів виконавчої влади

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
3. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
4. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпичмент): Закон

- України від 10.09.2019 № 39-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20#Text>
5. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>
  6. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
  7. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
  8. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
  9. Про Раду національної безпеки і оборони: Закон України від 5 березня 1998 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>
  10. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/401-14#Text>
  11. Про Автономну Республіку Крим: Закон України від 17.03.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95/95-%D0%B2%D1%80#Text>
  12. Про Положення про Офіс Президента України: Указ Президента України від 25.06.2019 № 436/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>
  13. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: Указ Президента України від 15.11.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970/2006#Text>
  14. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>
  15. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова КМУ від 28.12.1992 р. №731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>
  16. Рішення Конституційного Суду від 10.12.2003 р. N 19-рп/2003 (справа щодо недоторканності та імпідменту Президента України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-03#Text>
  17. Рішення Конституційного Суду від 25.12.2003 р. N 22-рп/2003 (справа щодо строків перебування на посту Президента України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v022p710-03#Text>
  18. Рішення Конституційного Суду від 13.10.2005 р. N 9-рп/2005 (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування в районах міста Києва). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-05#Text>
  19. Зозуля О.І. Секретаріат Президента України: нормативно-правові засади організації та діяльності: монографія / За ред. О.В. Марцеляка. Х.: Харків юридичний, 2008. 304 с.
  20. Конституційне право України. Академічний курс: підручник: У 2 т. / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Т.2. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 800 с.
  21. Публічна влада в Україні : проблемні аспекти та шляхи вдосконалення : колективна монографія. // Колектив авторів : д.ю.н., доцент О. М. Буханевич (§ 1.2), к.ю.н., доцент А. М. Івановська (§ 1.4.), к.ю.н., доцент І. Л. Литвиненко (§ 2.1., § 2.3.), к.ю.н., доцент І. П. Сторожук (§ 2.4), к.ю.н., доцент О. О. Галус (§ 3.1., § 3.2.), к.ю.н. І. В. Рижук (§ 1.1., § 1.3.), ст. викладач А. М. Токар (§ 1.3., § 2.2.), ст. викладач М. З. Берцюх (§ 2.5.) / за заг. ред. доктора юридичних наук, доцента Буханевича О. М. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 420 с.

Тема 5. Конституційно – процесуальні аспекти правового статусу громадянина України

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

3. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
4. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території: Закон України: від 15.04.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
5. Про звернення громадян: Закон України від 2.10.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України» та Про затвердження Положення про Комісію при Президентові України з питань громадянства: Указ Президента України від 27.03.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215/2001#Text>
7. Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 348 з наступними змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-97-%D0%BF#Text>
8. Рішення Конституційного Суду від 19.04.2001 р. N 4-рп/2001 (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-01#Text>
9. Конституційне право України. Академічний курс: підручник: У 2 т. / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Т.2. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 800 с.
10. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / за редакцією академіка НАН України Ю.С. Шемшученка. К.: Видавництво «Юридична думка», 2008. 252 с.
11. Совгіря О. В. Конституційно-процесуальне право України: навч. посібник / О. В. Совгіря. К. : Юрінком Інтер, 2010. 536с.

Тема 6. Процесуальні аспекти заснування та діяльності громадських формувань

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони політичних партій: Закон України від 03.05.2022 № 2243-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2243-20#Text>
6. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки: Закон України від 09.04.2015 № 317-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text>
7. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
8. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
9. Рішення Конституційного Суду України від 3 березня 1998 року (справа про об'єднання громадян в Автономній Республіці Крим). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-98#Text>
10. Рішення Конституційного Суду України від 12.06.2007 р. N 2-рп/2007 (справа про утворення політичних партій в Україні). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-07#Text>
11. Бернацький Б. Національні та європейські стандарти щодо заборони політичних партій. *Український часопис конституційного права*. 2018. №4. С. 84–94.

12. Кафарський В.І. Політичні партії України: конституційно-правове регулювання організації та діяльності / Володимир Іванович Кафарський. – К.: Логос, 2008. 560 с.

Тема 7. Конституційне провадження

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
3. Регламент Конституційного Суду України, затверджений Рішенням Конституційного Суду України 22.02.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#Text>
4. Івановська А. М. Правові засади функціонування Конституційного Суду України : монографія. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2013. 223 с.
5. Івановська А.М. Конституційний контроль : теорія та практика реалізації : монографія. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова 2020. 396 с.
6. Івановська А.М. Конституційний контроль в системі державного контролю : монографія. Харків : Право. 2021. 485 с.
7. Органи державної влади в Україні: структура, функції і тенденції розвитку: навч. посібник / Нижник Н. Р., Дубенко С. Д., Плахотнюк Н. Г. та ін. / Київський регіональний центр Академії правових наук України, Кафедра держ. управління і менеджменту Української академії держ. управління при Президентові України, Кафедра держ. управління Івано-Франківського національного технічного ун-ту нафти і газу / Н.Р. Нижник (заг.ред.). К. : ЗАТ "НІЧЛАВА", 2003. 284с.
8. Перепелюк В. Г. Конституційні процедури. Державно – процесуальне право: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2004. 350 с.
9. Погорілко В. Ф., Кривенко Л. Т., Григорук Н. Г., Батанов О. В. Авер'янов В. Б. Органи державної влади України / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / В.Ф. Погорілко (ред.). К., 2002. 592с.
10. Публічна влада в Україні : проблемні аспекти та шляхи вдосконалення : колективна монографія. // Колектив авторів : д.ю.н., доцент О. М. Буханевич (§ 1.2), к.ю.н., доцент А. М. Івановська (§ 1.4.), к.ю.н., доцент І. Л. Литвиненко (§ 2.1., § 2.3.), к.ю.н., доцент І. П. Сторожук (§ 2.4), к.ю.н., доцент О. О. Галус (§ 3.1., § 3.2.), к.ю.н. І. В. Рижук (§ 1.1., § 1.3.), ст. викладач А. М. Токар (§ 1.3., § 2.2.), ст. викладач М. З. Берцюх (§ 2.5.) / за заг. ред. доктора юридичних наук, доцента Буханевича О. М. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2018. 420 с.
11. Совгіря О. В. Конституційно-процесуальне право України: навч. посібник / О. В. Совгіря. К. : Юрінком Інтер, 2010. 536с.
12. Спінчевська О.М. Конституційний юрисдикційний процес в Україні: сучасний стан та перспективи удосконалення. К.: КНТ, 2022. 246 с.
13. Цимбалістий Т. О. Конституційна юстиція: навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів спец. "правознавство" / Т. О. Цимбалістий / Тернопільський національний економічний ун-т. Тернопіль : Економічна думка, 2007. 232с.
14. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції. Харків: Консум, 2002. 296 с.
15. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні. К. : Реферат, 2007. 640с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://cvk.gov.ua>
5. <http://nbuv.gov.ua/>
6. <http://gntb.gov.ua/ua/>

7. <http://www.adm.km.ua/>
8. <http://km-oblrada.gov.ua/>
9. <http://www.khmelnytsky.com/>

ОНОВЛЕНО:

Доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
кандидатка юридичних наук, доцент

Олена ГАЛУС

28 серпня 2024 року

СХВАЛЕНО:

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права
28 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри конституційного, адміністративного та
фінансового права

Олександр БУХАНЕВИЧ

28 серпня 2024 року